

Oponentský posudek na rigorózní práci Mgr. Petry Zemanové (roz. Deylové)
Ochrana osobnosti a transplantace orgánů

Oponent: JUDr. Petr Šustek, Ph.D.

Rigorózní práce si zvolila nanejvýše aktuální téma. Poskytování zdravotních služeb je oblastí, ve které zásahem do osobnostních práv pacientů dochází již ze samotné povahy věci. Praktické znalosti a přehled autorky předmětné práce hodnotím celkově jako přidanou hodnotu, neboť je zcela zřejmé, že autorka je v problematice zorientovaná, protože práce sama působí komplexně a uspořádaně.

Velice kladně hodnotím druhou kapitolu s názvem „Pojem ochrana osobnosti“, ve které autorka přibližuje právní úpravu všeobecného osobnostního práva a jeho jednotlivých aspektů. Shrnutí právní úpravy představuje ucelený přehled, který vykazuje vysoký stupeň právních znalostí. Vzhledem k právní úpravě rigorózní práce doplňuje judikaturou, kterou rozvádí interpretaci týkající se jednotlivých osobnostních statků. Volba soudních rozhodnutí a jejich umístění v textu považuji za velmi zdařilé.

Vzhledem k třetí kapitole práce se autorka práce v rámci pojednání o osobnostním právu správně zaměřila a rozebrala právo na ochranu tělesné integrity fyzické osoby a na jednotlivé možnosti a formy omezování práva na tělesnou integritu. Ve výkladu týkajícím se omezování práva na tělesnou integritu postrádám pouze zmínění a bližší vyjádření k omezovacím prostředkům, k jejichž použití v oblasti poskytování zdravotních služeb velice často dochází, a které nejsou v první řadě navázána na souhlas pacienta (např. kurty, aplikace psychofarmak, atd.).

Ve třetí kapitole, která se zabývá tématem „Transplantace a prameny právní úpravy“ autorka správně jako základní mezinárodněprávní pramen práva v úvodu zmiňuje Úmluvu o lidských právech a biomedicíně, avšak ve výčtu ustanovení, která z Úmluvy o lidských právech a biomedicíně cituje, postrádám ustanovení čl. 2 Úmluvy o lidských právech a biomedicíně, které stanoví, že zájmy a blaho lidské bytosti jsou nadřazeny zájmům společnosti nebo vědy. Citované ustanovení je základním interpretačním pravidlem, ve smyslu kterého je třeba interpretovat a aplikovat všechny právní normy v oblasti poskytování zdravotních služeb. Domnívám se, že právě toto ustanovení je vzhledem k charakteru části medicíny, kterou představuje transplantace zcela zásadní (a to i vzhledem ke konfliktu medicínské potřeby a účelnosti transplantace). V ostatním považuji seznam pramenů právní úpravy transplantace za ucelený.

Samostatná kapitola je věnována transplantačnímu zákonu, institutům, které tento zákon upravuje a pojmům, se kterými nakládá. Nutno připomenout, že transplantační zákon je prvním zákonem, který je proveden v souladu s principy, na kterých stojí Úmluva o lidských právech a biomedicíně.

V páté kapitole se rigorózníka věnuje právní úpravě *de lege ferenda*. V této části práce postrádám přiblížení a zvážení jednotlivých aspektů kompenzace nemajetkové újmy z hlediska nové právní úpravy, a to zejména s ohledem na dosavadní rozhodovací praxi soudů.

V šesté kapitole se autorka práce věnuje Akčnímu plánu pro dárcovství orgánů a transplantace pro léta 2009-2015, kdy uplatňuje své zkušenosti v oboru a praktické dovednosti.

Celkově práci hodnotím velice kladně, jedná se, dle mého názoru, o velice zdařilý projev právního uvažování. Avšak vytkl bych autorce absenci provázanosti kapitol věnující se ochraně osobnosti a kapitol, které se věnuje transplantaci. Práce na mě působí jako spojení dvou na sobě ne příliš závislých částí.

Rigorózníka prokazuje ve své práci široký rozsah právních znalostí. Práce je systematická a přehledná. Na určitých místech může přijít práce autorovi až příliš popisná a shrnující, typicky v části práce, kterou autorka věnuje transplantačnímu zákonu, kde v podstatě popisuje jednotlivá ustanovení. Avšak s přihlédnutím ke skutečnosti, že se jedná skutečně o velice speciální výseč právních předpisů lze tento postup pochopit.

Nadto velmi výrazně chválím práci se zahraniční literaturou. Opomenuta nebyla ani komparace s německým transplantačním zákonem a či anglosaské právní přístupy.

Vzhledem k tomu, že práce autorky Mgr. Petry Zemanové vyhovuje kritériím rigorózní práce, doporučuji práci k obhajobě.

V rámci obhajoby by se autorka mohla zamyslet nad konstrukcí nároků oprávněných subjektů v případech, kdy odběr tkání či orgánů od zemřelého dárce bude proveden v rozporu s právními předpisy.

V Praze dne 30. 10. 2012

Petr Šustek